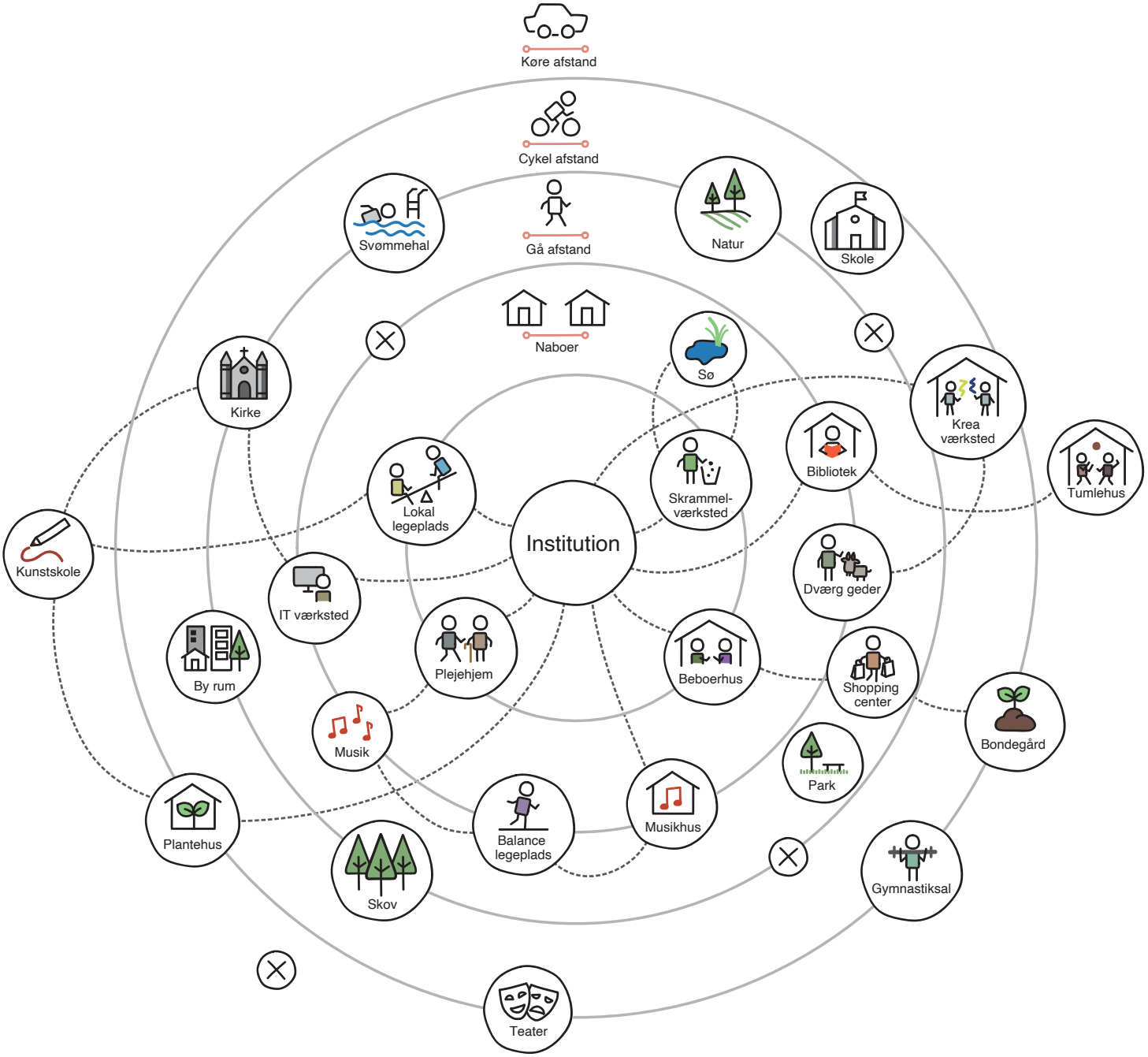

Guld i nabolaget

OMORGANISERING i dagtilbud

af Peter Rod

www.læreplanstræet.dk

OMORGANISERING i dagtilbud

cand. pæd., lektor emeritus **Peter Rod**
peter@blichfeldtrod.dk
www.læreplanstræet.dk

grafik **Studio Yanosen**
contact@yanosen.studio

udgave 08.08.2022

Indhold

Den styrkede pædagogiske læreplans fælles grundlag 1

Relationspædagogens betydning for børnenes udvikling 2

Hvordan ser det ud med pædagogers tidmæssige udfoldelse af relationer i samspil med børnene? . . . 2

Fagpersonlig relationskompetence 3

Relationspædagoger i hverdagens mange timer 4

I Børnehuset Grønttovet er der 111 personaletimer per stue, og alle stuer har hver eneste dag to gennemgående voksne på arbejde mellem kl. 8. og 16 4

Gennemgående voksne på arbejde hele dagen 5

Vi kender det fra udflytterbørnehaver 5

Hvordan får vi flere fagligheder ind i dagtilbuddene 5

Guld i nabolaget – det åbne dagtilbud 6

Det bæredygtige liv på land og i havet 8

Musik og teater, både som tilskuer og aktiv deltagere 8

Få mere ud af teaterforestillinger i et børneperspektiv 9

Kulturelle indtryk og udtryk 9

Kunstprojekter i vuggestuer og børnehaver 10

Det musikalske barn 10

Bibliotekerne som inspiratorer 11

Bibliotekernes Sprogspor 11

BørnehaveReolen - digitale bogkasser til børnehaver 12

Filmvisning på biblioteket 12

Brug de pædagogiske kompetencer – rigtigt 12

Kilder 13

Organisationsstruktur

Den styrkede pædagogiske læreplans fælles grundlag

Essayet handler om organisering af den strategiske udfordring, som pædagogmangel giver i det enkelte dagtilbud.

Et stigende børnetal i de kommende år betyder sammen med det politiske ønske om minimumsnormeringer, at der vil mangle 14.000 pædagoger i 2030, ifl. BUPL, hvis der ikke sættes ind nu.

Information (2022.07.09[1]) skriver, *"Kampen om minimumnormeringer i daginstitutionerne er vundet, men sejren er bittersød: De ekstra pædagoger findes ikke". "Og eksperter taler allerede om en omsorgskrise, hvor børnene må kæmpe om de voksnes opmærksomhed"* (Cramon, 2022.07.09).

Det handler også om at designe en systemisk organisationsstruktur, en organisering, der er tro mod Den styrkede pædagogiske læreplans fælles pædagogiske grundlag, hvor det er et krav, at det pædagogiske læringsmiljø er til stede hele dagen, og ikke kun mellem 09.00 og 11.30.
Hvor læring skal forstås bredt, og læring sker gennem relationer, leg, tilrettelagte aktiviteter og udforskning af krop, natur og kultur. Og alle børn bliver udfordret i et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø i alle hverdagens mange timer.

Derfor må det pædagogiske personale og ledelsen løbende have blik for, hvordan praksis kan rammesættes, organiseres og tilrettelægges, så børnene får de bedste betingelser for at lære og udvikle sig.

Børn 'sætter pris' på nærværende voksne, der lytter, viser interesse, leger og laver ting med dem i dagtilbuddet. En spørgeskemaundersøgelse blandt børnehavebørn fra 2019 viser, at 85 % af børnene oplever, at de voksne i børnehaven mest laver noget, hvor de ikke er direkte sammen med børnene, som fx at gå rundt og holde øje med børnene eller holde møder og snakke med de andre voksne[2].

Titlen på essayet er inspireret af professor dr. pæd. Mads Hermansens bogtitel OMLÆRING, der kan betyder både om læring, eller mere innovativt en omlæring. Den samme filosofi ligger bag mit valg af titlen OMORGANISERING – essayet handler om organisering, men også om en omorganisering af struktur i forhold til læringsmiljøer i dagtilbud pga. af 'omsorgskrisen'.

1: Tillægget Højsæson 202.07.09 - forsiden
2: Kilde: Børnerådet (2019): Voksne skal være nærværende - ikke kun i nærheden i Børneindblik 2/19, Analysenotat fra Børnerådet.

Relationspædagogens betydning for børnenes udvikling

"Det er helt afgørende, at pædagogen vedvarende arbejder på positive relationsdannelse til alle børn, da børnenes trygge tilknytning til de voksne omkring dem er essentiel for deres udvikling og fremtidige relationer til andre mennesker" (Klinge og Brandt, 2022, s.30).

Hvordan ser det ud med pædagogers tidmæssige udfoldelse af relationer i samspil med børnene?

KL og Forhandlingsfælleskabets projekt 'En fremtid med fuldtid' har undersøgt, hvor mange procenter af det pædagogiske personale, der arbejder på fuldtid. Undersøgelsen (KL 2019) viser, at pædagogmedhjælperne topper med, at 57,4% arbejder på fuld tid. 43% af pædagoger arbejder på fuld tid, og 38,6% af pædagogiske assistenter arbejder på fuld tid.

Hvad betyder det for det pædagogiske personales relationsarbejde i hverdags mange timer, når der så stor en procent af det pædagogisk personale, der personlig har en begrænset daglig relation til børnene?

Deltidsmedarbejdere anvender de samme timer til møder mm. som fuldtidsansatte. Derfor giver deres deltidsansættelse i sidste ende mindre tid til relationsarbejde med børnene. I flg. Landsforeningen for Socialpædagogers undersøgelser er det almindeligt, at deltidsansatte pædagoger arbejder omkring 32 timer pr. uge. I praksis betyder det, at for hver deltidsansat pædagog mister børnene 1 times daglig relationsarbejde pr deltidsansatte pædagoger i forhold til en fuldtidsansat.

Tænketanken DEA har udgivet en rapport i marts 2022 'Samarbejde, arbejdsdeling og kvalifikationer i daginstitutioner' (Eilenberg, Lanng og Jensen, 2022). Af figur 4 fremgår det, at pædagoger som en fast del af arbejdstiden udfører sprogvurderinger (90%), har det primært ansvar for forældremøder og -samtaler (82%), og det tværfaglige samarbejde med logopæder og PPR (73%), observation og vejledning af kollegaer.
De timer, som pædagogerne bruger på denne type andet arbejde, går fra deres relationsarbejde med børnene. I rapporten er der ikke konkrete timetal for pædagogernes tid til andet arbejde.

DEA, marts 2022, figur 4: De pædagogiske lederes vurdering af, hvem der udfører hvilke opgaver som en fast al deres arbejde.

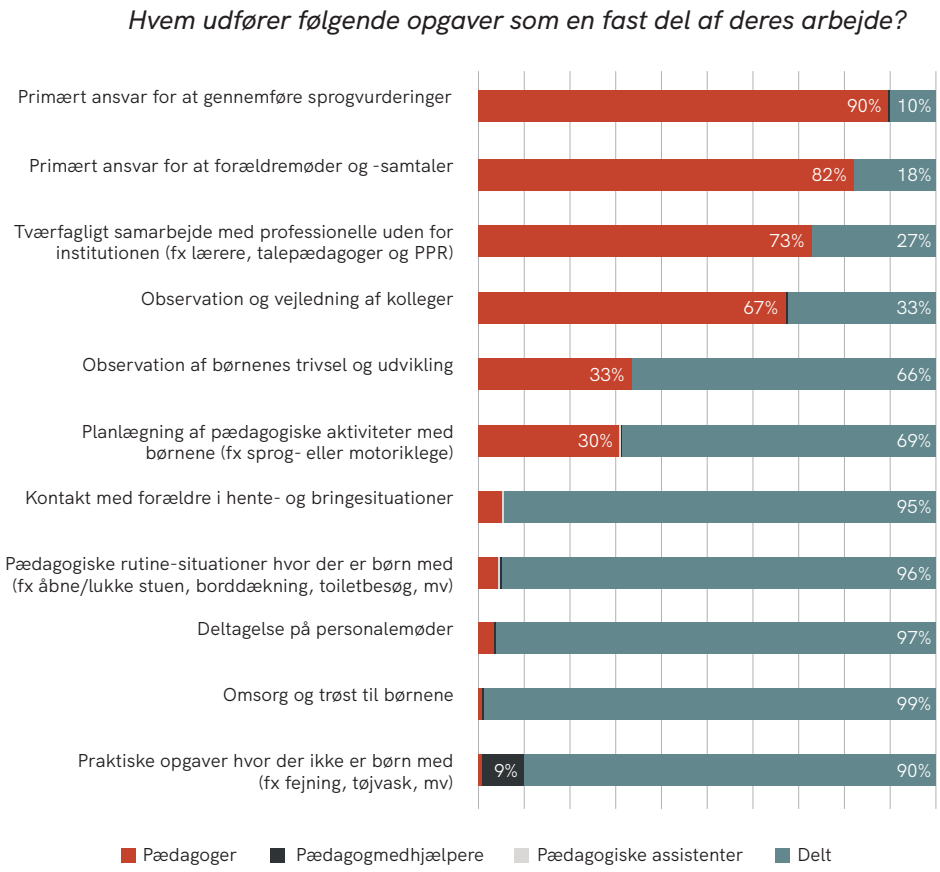

De delte pædagogiske opgaver mellem pædagoger, pædagogiske assistenter og medhjælpere er: den daglige kontakt til forældre, omsorg og trøst til børnene, rutinepædagogik. Det fremgår ikke af figur 4, hvordan arbejdsdelingen fordeler sig i forhold til relationel deltagelse: i tilrettelagte aktiviteter, i spontane aktiviteter, i børneinitierede aktiviteter og leg sammen med børnene.

Der er ingen data i undersøgelsen på, hvor mange timer pædagoger går fra samspillet med børnene til at arbejde med de faste arbejdsopgaver, der er beskrevne i de fem øverste søjler.

Fagpersonlig relationskompetence

Cand. psych. aut. Helle Jensen skriver: *"For at kunne lede og arbejde med en børnegruppe er det nødvendigt, at fagpersonen selv har kontakt med de kvaliteter, der skal være gældende for relationerne børnene imellem og mellem børn og voksne, og*

som skal kendetegne atmosfæren i børnegruppen – kvaliteter som respekt, empati, nærvær og opmærksomhed kendetegner det gode læringsmiljø. Det kræver relationskompetence, defineret som "fagpersonens evne til at 'se' den enkelte på dennes egne præmisser og afstemme sin egen adfærd herefter uden dermed at fralægge sig lederskabet og ansvaret for relationen samt evnen til at være autentisk i kontakten" (Jensen, 2015, In Hart 2015, s. 287).

Ph.d. og børneforsker Louise Klinge skriver: *"Relationer mellem mennesker er usynlige og kan derfor være komplekse at forstå. Men enhver relation udgøres grundlæggende bestanddele. 1) samspil – det vil sige det, barnet og pædagogen siger og gør i forhold til hinanden. Gennem samspillene knytter barnet og pædagogen 2) følelser og 3) forventninger til hinanden. Barnet og pædagogens samspil, følelser og forventer vil præge deres adfærd over for hinanden – både deres mimik, kropsholdning, tonefald, ordvalg og timingen i deres kommunikation"* (Klinge og Brandt, 2022, s. 27).

Relationspædagoger i hverdagens mange timer

Hvad nu hvis, vi organiseres os med 'relationspædagoger', der har den primære opgave at i alle hverdagens timer at være i relationer med børnene?
Det kræver en omorganisering, så relationspædagoger er sammen med børnene i så mange af dagens timer som muligt, på de dage de er på arbejde. At skabe barn-voksen-interaktionen er nok det allervigtigste enkeltparameter for højkvalitet i læringsmiljøer (Rod og Blichfeldt, 2018, ss. 104-107).

I Børnehuset Grønttovet er der 111 personaletimer per stue, og alle stuer har hver eneste dag to gennemgående voksne på arbejde mellem kl. 8. og 16.

Der eksperimenteres og afprøves nye arbejdstidsstrukturer. Alle skal være ansat på fuldtid. Sådan lød en af de meget klare visioner hos pædagogisk leder Annika Bæk Vind, da hun i december 2020 fik ansvaret for at skabe den pædagogiske linje og sætte sit hold i det nybyggede Børnehuset Grønttorvet i Valby i Københavns Kommune. (https://vpt.dk)

Når alle er på fuldtid, betyder det, at børnene er sammen med deres faste voksne også i ydertimerne og ikke kun mellem kl. 9 og 12. Det giver ro på og mulighed for at lave et robust arbejdsskema, siger Annika Bæk Vind. I dag er visionen blevet til virkelighed: Alle pædagoger, pædagogiske assistenter og medhjælpere i det nye børnehus er ansat 37 timer om ugen. Jeg tror, det er markant nemmere at starte med at ansætte pædagogisk personale i fuldtidsstillinger frem for at få folk til at gå op i timer senere, siger Annika Bæk Vind.

Børnehuset Grønttovet har taget forskud på fremtiden og har fra begyndelsen indrettet vagtplanen efter minimumsnormeringerne. I mange dagtilbud i Københavns Kommune er der 104 personaletimer til en stue med enten 12 vuggestuebørn eller 22 børnehavebørn. I Børnehuset Grønttovet er der 111 personaletimer per stue, og alle stuer har hver eneste dag to gennemgående voksne på arbejde mellem kl. 8 og 16.

Gennemgående voksne på arbejde hele dagen

Et andet eksempel på en anderledes daglig organisering af relationsarbejde er Trekløveret i Gentofte organisering af 4 dages uge (oplæg på KL's Dagtilbudskonference 2022). I Trekløveret er der mulighed for 4 dages arbejdsuge (10,10,10 og 7) og mulighed for hjemmearbejde.

Vi kender det fra udflytterbørnehaver

Vi har en lang erfaring med 4-dages arbejdsuge fra udflytterbørnehaver. De medarbejdere, der er med bussen ud om morgenen, er også med den hjem igen sidst på eftermiddagen. Det er det samme pædagogiske personaler, der har relationer til børnene hele dagen fra bussen tager afsted, og til den er tilbage igen.
Det pædagogiske personale deler i løbet af ugen bemandingen af åbning og lukning i opsamlingen før busafgang og efter hjemkomst. Der er mange integrerede institutioner med udflytterbørnehaver og med vuggestuen placeret i byen.

Hvad nu, hvis vuggestuer og børnehaver går over til samme arbejdsskema som udflytterbørnehaven?

Hvordan får vi flere fagligheder ind i dagtilbuddene

Det sidste halve år er der uden held blevet opslået 4.360 pædagogstillinger på landsplan. Og i hovedstaden, hvor problemet er størst, er 39 procent af de opslåede pædagogstillinger ikke blevet besat af pædagoger[3].
Det er en ledelsesopgave at eksperimentere med en omorganisering af den daglige arbejdsstruktur i dagtilbud, så der skabes højkvalitets læringsmiljøer, og der arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.

3: Tal fra uge 27 fra Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering.

Relationspædagogik er en organisk organisering, hvor det pædagogiske personale kan tage initiativer, følge op på idéer og følge børnenes spor i hverdagen mange timer (Rod og Jørgensen, 2020, s. 5). Når dagtilbud bruger deres pædagogiske kompetencer til relationsarbejde til den del af kerneopgaven, der handler om at fremme børns trivsel gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende, og hvor der tages udgangspunkt i et børneperspektiv.

Den nye opgave er, at de pædagogiske ledere og deres område- eller klyngeledere skal arbejde med, hvordan de inddrager lokalsamfundets faglige kompetencer i arbejdet med etablering af et pædagogisk aktivitetsmiljøer for børns læring, udvikling og dannelse.
(Børne- og Undervisningsministeriet, 2018, s. 29)

I flg. forarbejder til Dagtilbudslovens §8, stk. 6 (Ibid.) skal det fremgå af dagtilbuddets pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalmiljøet i arbejdet med etablering af eksterne aktivitetsmiljøer for børn, fx biblioteker, kulturskoler, museer, idrætstilbud, naturcentre, haver til maver, musikskoler, håndværk, erhvervsliv, plejehjem og samarbejde med fx medborgere, skoleelever og andre frivillige i lokalsamfundet.

Relationspædagogerne udvikler børns empati og sociale relationer, og på ture til de eksterne aktivitetsmiljøer understøtter de børnenes opbygning af relationer til andre børn, og til det faglige personale i de eksterne aktivitetsmiljøer. De eksterne aktivitetsmiljøer skal fremme børns engagement og deltagelse, så børnene derigennem oplever fordybelse, selvrespekt, selvtillid og selvværd. Børn udvikler engagement, når de indgår i relationer med betydningsfulde andre, hvor de oplever sig respekteret, passet på og værdsat af nære, tillidsgivende voksne (læreplanstemaet *Alsidig personlig udvikling*).

Guld i nabolaget – det åbne dagtilbud

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læringsmiljøer (Ibid. s. 32).
Med andre ord er der legitimation i dagtilbudsloven for at inddrage andre fagligheder i børnenes læringsmiljø – ja, det er ligefrem et krav, at det skal beskrives i den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med eksterne aktivitetsmiljøer i nabolaget.

Guldet i nabolaget, der er beskrevet nedenfor, skal læses som inspiration til at dække sig fagprofessionelt ind i samspil med eksterne aktivitetsmiljøer i forhold til

de seks læreplanstemaer. I dagtilbud, der i øjeblikket ikke har mulighed for at ansætte fagpædagogisk uddannende medarbejdere i forhold til antallet af børn i institutionen.

Det åbne dagtilbud har sin baggrund i skolereformens 'Den åbne skole'. Iflg. Folkeskoleloven er der samarbejdsparter, som skolerne skal indgå i et forpligtende gensidigt samarbejde med. Det gælder kommunale musikskoler og ungdomsskoler. Folkeskolerne er desuden forpligtet til at åbne sig mod det omgivende samfund og indgå i samarbejder med lokalsamfundets kulturliv, folkeoplysningsforbund, idræts- og foreningsliv, kunst- og kulturskoler og med lokale fritids- og klubtilbud (KL 2015, s.3).

For mange dagtilbud er det en kulturændring, at børnefællesskaberne har faste relationspædagoger, og projektansatte fagprofessionelle kompetencer med bachelor- eller kandidatuddannelser indenfor de faglige områder, der er beskrevet i de seks læreplanstemaer. Det er selvfølgelig en ledelsesopgave at organisere sig, således dagtilbuddet på bedste måde lever op til de brede læringsmål i dagtilbudsloven. Fyrtårnene opgave er bl.a. at samarbejde med ledelse om de organisatoriske forandringer, således de bliver faciliteret i hele organisationen (Lund og Mikkelsen, 2020).

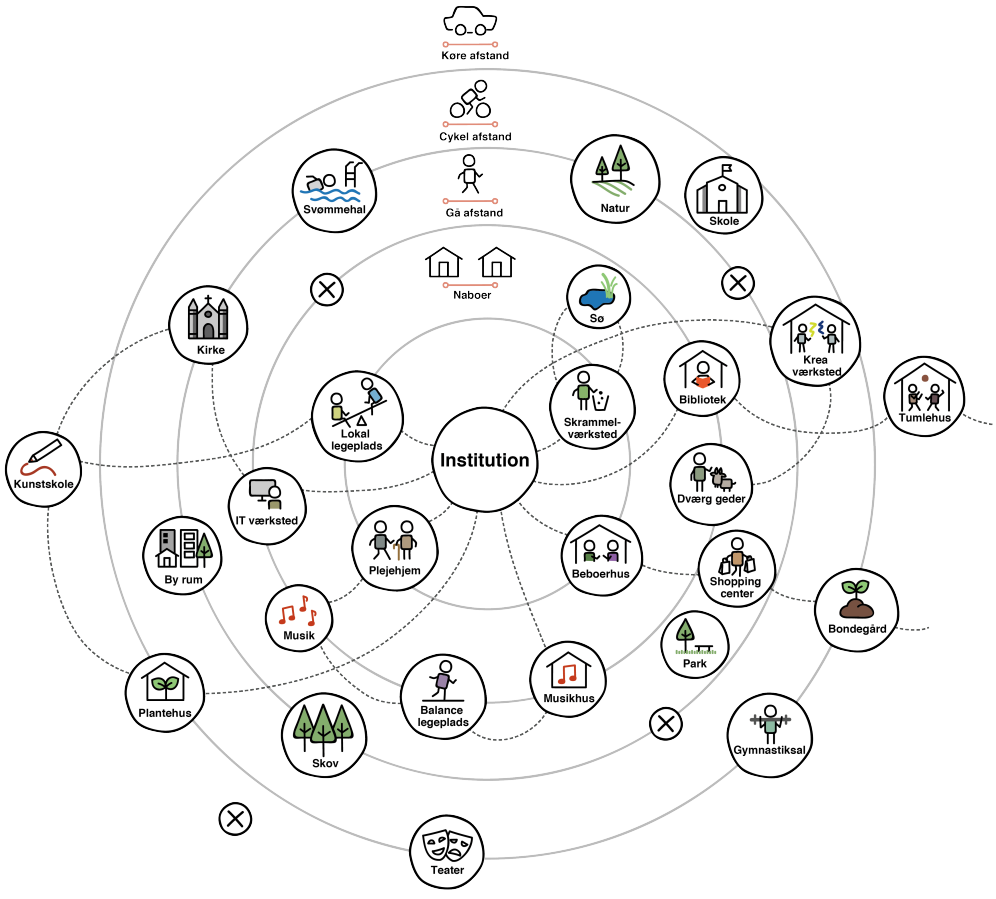

(Rod og Blichfeldt, 2018, s.103 - Guld i nabolaget)

Der er nogle af aktivitetsmiljøerne – eksterne læringsmiljøer, der er naboer til institutionen. Noget af guldet i nabolaget ligger i gåafstand, andet kan nås med 'Christianiacykler'. Og mange kommuner har busser, der bruges til kørsel af udflytterinstitutioner, skolebørn og ældre. Mange plejehjem har også mindre busser.

Disse transportressourcer, som kommunerne har investeret i, har muligheder for at køre med vuggestue- og børnehavebørn i tiden mellem deres kørsel om morgenen og sidst på eftermiddagen. Undersøg mulighederne for at bruge de kommunale busser i din kommune.

Busser, Metro, Nærbane, S-tog og ladcykler er mulige transformer for at komme frem til de aktivitetsmiljøerne, der er i køreafstand.

Mindre børn korte ture. Ældre børn kan tager på længere ture med rygsæk og madpakker, som 'udflytterdage' eller en 'udflytteruge' afhængig af det tilrettelagte aktivitetsmiljø med bondegården, plejehjemmet, biblioteket, naturskolen, musikskolen, skoletjenesten, museet, teateret og kulturinstitutioner samt idrætsinstitutioner.

Det bæredygtige liv på land og i havet

På de kommunale naturskoler har naturvejlederne udviklet aktiviteter til vuggestue- og børnehavebørn . Fx Tårnby Kommune har bygget et vuggestue og børnehave naturcenter i forbindelse med det store naturcenter på Amager. Centerets naturvejledere har udviklet aktivitetsmiljøer, der er tilpasset FN´s 17 verdensmål og de seks læreplanstemaer i forhold til vuggestue- og børnehavebørn.
De eksterne aktivitetsmiljøer har muligheder med deres særlige faglighed og fysiske faciliteter at understøtte børnenes læring og udvikling. Mange naturcentre har et samarbejder med Friluftsrådets 'Grønne spirer' (groennespirer.dk/naturaktiviteter). Du kan også søge på Grønne spirers hjemmeside i de mere end 350 aktiviteter, som du kan lave i naturen med børnene. De grønne spirers hjemmeside filtrerer aktiviteterne efter årstid, læreplan, område og tema – du kan tilrettelægge læringsmiljøet alt efter, hvad jeres læringsmiljø skal indeholde af aktiviteter.

Musik og teater, både som tilskuer og aktiv deltagere

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få muligheder for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden. Eksterne aktivitetsmiljøer kan understøtte børn i at eksperimentere med, øve sig i og afprøve sig selv inden for en bred vifte af kunstarter og udtryk. Undersøg, hvilke børneteatre der spiller i dit lokalområde, og også om, de laver teaterforløb eller workshop i dagtilbud. I mange kommuner er der mulighed for arbejder med temaer fra børneteater.

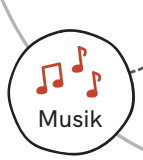

Frederikssund Børneteater tilbyder i 2021-22 sæsonen: Lille MYR (2 - 5 år), (H)jul (3-7 år), STORT & småt (0-3 år), At være for lille (1½ - 4 år) – Et andet ex er Syddjurs egnsteater, der producerer børneteater for vuggestue- og børnehavebørn. Udover at spille i Syddjurs Kommune tager teateret også på turne med sine forestillinger, som så mange af de andre børneteater gør.
På Anemone teateret i København (www.anemonen.dk) har der også været en række gæstespil i 2022, fx 'Den sultne larve, Aldrigmæt' produceret af Teatret st. tv., og Anemonen tilbyder også teaterworkshop for vuggestuer og børnehave, se deres hjemmeside.
Nørregaards Teater i Odense Kommune er, målt i antal opførelser og produktioner, et af landets største børne- og ungdomsteatre med mere end 400 stationære opførelser i Odense og ofte over 100 turnéopførelser hver sæson.
Du kan udover at søge på internettet også finde inspiration til teateraktiviteter gennem det årligt katalog, *Den røde brochure* (drb.teatercentrum.dk), der indeholder hele sæsonens udbud af forestillinger. Der afholdes en årlig *børneteaterfestival*[4] i april, hvor en lang række teatre præsenterer deres nye forestillinger.

Få mere ud af teaterforestillinger i et børneperspektiv

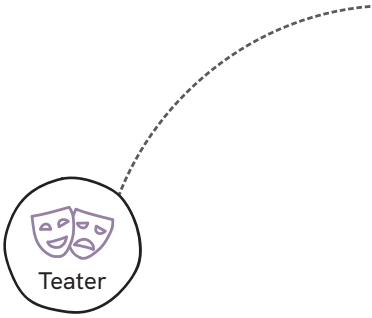

Til dig, der vil give børnene en større oplevelse af et teaterforløb, er der i løbet af 2020-21 i et samarbejde mellem teaterformidlerne Maria Holst Andersen og Anne Burup Nymark, pædagoger fra fire forskellige daginstitutioner i Guldborgsund og Lolland Kommune samt Teatret Masken og Kulturtjenesten i Guldborgsund Kommune udviklet et inspirationsmateriale til dagtilbud med materialer til at arbejde med teaterforestillinger i et børneperspektiv.

I jeres lokalområde er der mulighed for at indgå et samarbejde med uddannende skuespillere, børneteatre, dramalærere fra gymnasiet og folkeskolen eller lokale personer, der har interesse for teater og drama og i et samspil udviklet et drama-, eventyr- eller et teaterforløb i en periode.

Kulturelle indtryk og udtryk

Skoletjenesten på Aros i Aarhus[5] har et 1 times forløb for dagtilbud: *'Kan man mærke en farve?'* Hvordan er et blåt humør? Hvilken farve gør mig glad? Hvilken gør mig ked af det? Hvordan smager rød? Og kan man måske endda mærke den lilla på kroppen?

Hvordan laver man papir? Hvad er et vandmærke? Hvad har gamle klude med papir at gøre? Besøg Papirmuseet i Silkeborg og bliv klogere! Børnene tages med på

4: Aprilfestival – teater for små & store.
Teatercentrums store festival finder sted hvert år i april i skiftende kommuner i Danmark. Festivalen arrangeres i et samarbejde mellem Teatercentrum og værtskommunen. Som formidler af scene-kunst for børn og unge kan du i weekenden til sidst i festivalugen se over 100 danske børneteatre opføre op mod 200 forskellige forestillinger, og du kan deltage i faglige arrangementer for fagfolk. Deltagelse på festivalen er gratis. www.aprilfestival.dk
5: Du kan hente inspirationshæftet her: www.teaterbaglandet.dk/_files/ugd/09726e_76ac060cabe94157beb2ead7b0eae95b.pdf

en spændende rundtur med masser af oplevelser i den gamle "Bøtte", som var stedet for det håndgjorte papir på Silkeborg Papirfabrik. De hører om, hvordan man kan lave papir, og vi fortæller om vandmærker – en hemmelighed, som afsløres, når man holder papiret op mod lyset. Alle børn får selv lov til at øse et ark håndgjort papir sammen med museets papirmagere, og de modtager en papirmedalje for deres arbejde.

Statens Museum for Kunst (SMK) tilbyder dagtilbud at 'Gå rundt på egen hånd' Det er gratis at besøge museet på egen hånd men meld venligst jeres besøg til museets booking. Kunstmuseet Arken har ikke i øjeblikket aktiviteter for dagtilbud.

Kunstprojekter i vuggestuer og børnehaver

I København tilbyder Britta Johanson kunstprojekter i dagtilbud[6]. Johanson er uddannet på Danmarks Design Skole, scenografi og textildesign, og har blandt andet udstillet på biblioteker, kulturhuse og Charlottenborgs forårsudstilling.

Britta Johanson skriver på sin hjemmeside, at børnene får en opgave hver dag, og vi bruger motiver som streger og cirkler, en gren, en sten. De mindste børn skribler, de lidt ældre tegner. Der er plads til undersøgelser og eksperimenter, og der er ro, venlighed og god kontakt i malerummet. 3-4 maledage og en ophængningsdag eller enkeltdage og 3-5 hold á 4-6 børn pr. dag

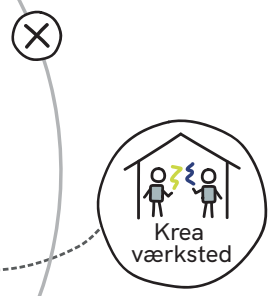

Børnene maler i små grupper (4-6 børn ad gangen), og der er altid en kendt voksen til stede (en relationspædagog). Der males ca. et kvarter, da det er koncentrationstiden for 1 1/2 -3 årige. Der males nogle dage i træk, gerne tre-fire dage, på den måde skabes en tryghed ved, at børnene kender arbejdsgangen. Ugen afsluttes med en udstilling.

Der findes ca. 100 billedskoler fordelt på 78 kommuner. Du kan tage kontakt til den nærmeste billedskole elle skoletjenesten på et kunstmuseum og tale med dem om, hvordan du i samspil organiserer et kunstprojekt - eller tage kontakt til en lokal kunstner.

Det musikalske barn

I et samlet forløb på otte uger kom en cellist på besøg hver uge i den integreret institution børnehaven Bitte Bæk, Aalborg. Musikeren legede sanglege med børnene og fortalte historier med lydeffekter på celloen. Hun aktiverede børnene med rasleæg, ærteposer, bevægelse med silketørklæder og meget mere. Celloen, der er et stort instrument for små børn, blev langsomt introduceret, og efterhånden spillede hun

6: britta-johanson.dk/kunstprojekter-med-born/#vuggestue

egentlige stykker på den. Aktiviteterne var selvfølgelig forskellige for børnene på de forskellige alderstrin. Børnene blev inddelt efter alder i tre hold på hver højst ti børn. De 2-årige havde forløb på 30 minutter, de 3-4 årige 45 minutter, og de 5-6-årige en time, hver uge (Rambøll og Eva, 2015)[7].

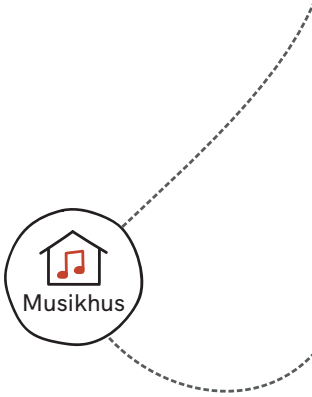

Kulturskolerne tilbyder en kulturpakke 'Musik og lyde for nysgerrige børn - Dagtilbud: 4-6 år'. Kan man spille musik på en kop? Hvordan lyder vand? Hvor mange lyde kan man lave på en køkkenvask? Eller på kroppen? Kulturpakken starter med en lille koncert, hvor der bliver spillet musik på kopper, skåle, piskeris, opvaskebørster og mange andre ting. Dernæst lærer børnene selv at spille musik på alt, hvad der kan lave lyd. På hjemmesiden (skoletjenesten.dk/en/node/9829) skriver de "En workshop, der prikker til børnenes nysgerrighed og kreativitet".

Aarhus Musikskole tilbyderet forløb i 'Musik og bevægelse i dagtilbud', der gennem sang, bevægelse og spil styrkes børnenes kropsbevidsthed, sansemotorik, balanceevne, retningssans, tonalitet og rytme, intuition, samarbejde, kreativitet og sproglige udvikling. Flere institutioner i det samme dagtilbud kan også dele forløbet med et antal uger i hver institution. Herved får flere inspiration, og hele dagtilbuddet får et fælles repertoire. Formål er, at styrke børnenes kropsbevidsthed, sansemotorik, balanceevne, retningssans, tonalitet og rytme, intuition, samarbejde, kreativitet og sproglige udvikling.

Du kan undersøge, hvad din kommunes musikskole tilbyder af forløb til dagtilbud.

Og hvis musikskolen endnu ikke har udviklet forløb til dagtilbud, kan du i samspil hente inspiration hos en af de musik- eller kulturskoler, der tilbyder forløb for dagtilbud.

Bibliotekerne som inspiratorer

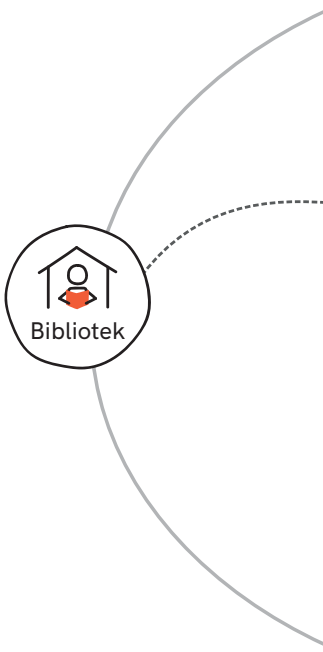

Der er gode erfaringer med at lave forløb med børnebiblioteker, hvor en børnebibliotekar udvikler forskellige temaer. Og børnehavebørnene har en eller to eftermiddage på biblioteket, hvor forældre også henter børnene, således forældrene får oplevelser med at 'bruge' biblioteket. Bibliotekaren har lavet bogpakker til forløbene, som forældrene låner med hjem. Et samarbejde mellem dagtilbuddet, forældre og biblioteket om en fælles læringsaktivitet.

Bibliotekernes Sprogspor

Her kan du finde forslag og materialer til aktiviteter, der har fokus på sprogudvikling for børn i dagtilbud. Sprogsporet.dk er en samlet hjemmeside, hvor du kan du finde sprogstimulerendende materiale til aldersgruppen 0-6 år, der er specielt rettet med dagtilbud.

7: emu.dk/sites/default/files/2019-03/Kunst_og_kultur_i_dagtilbud_Saadan_inspirationshaefte_2015.pdf

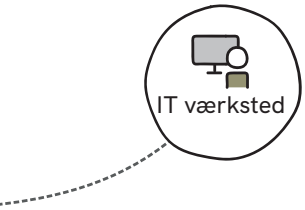

BørnehaveReolen - digitale bogkasser til børnehaver

BørnehaveReolen er et formidlingstilbud, hvor børnehaven kan sende nyhedsbreve/ forslag ud til forældrene om aktuelle emner, der kan findes på eReolen, og som er aktuelt i børnehaven på et givent tidspunkt og som afspejler de pædagogiske læringsplaner.

Filmvisning på biblioteket

Mange biblioteker viser kvalitetsfilm fra Filmstriben for dagtilbudsbørn – se dit lokale biblioteks tilbud til vuggestuer og børnehaver.

Brug de pædagogiske kompetencer – rigtigt

Som opsamling på denne inspirationsrejse til guldet i nabolaget, hvor du finder de fagprofessionelle kompetencer. Ja, hvor mange af dem er offentlige ansatte, og deres institutioner også har til formål at understøtte børns læring og udvikling.

Jeg vil slå et slag for at ansætte ungarbejdere fx gymnasieelever til at komme en til to timer sidst på dag til at hjælpe med forefaldende arbejde som oprydning, klargøring til rengøring, vask af håndklæder mm, således det uddannede pædagogiske personale bruger deres arbejdstid på at være i interaktioner med børnene i alle hverdagens mange timer.

Kilder

Børne- og Undervisningsministeriet (2018): Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold. www.emu.dk/dagtilbud

Cramon, Lærke (2022.07.09): Selvfølgelig har det konsekvenser for børnene. Information – tillægget Højsæson 2022.07.09. s. 6-11

Eilenberg, Jon Ø; Lanng, Lise Bendix; Jensen, Naja K. (2022): Samarbejde, arbejdsdeling og kvalifikationer i daginstitutioner. Kbh.: Tænketanken DEA

Hermansen, Mads (2003): Omlæring. Aarhus: Forlaget Klim

Jensen, Helle (2015): Samhørighed, empati og nærvær i børnegrupper, udvikling gennem naturlige kompetencer. In Hart, Susan (Red.) (2015): Inklusion, leg og empati. Kbh.: Hans Reitzels Forlag

KL (2015): Læring i den åbne skole. Kommuneforlaget A/S

KL og Forhandlingsfællesskabet (2022): En fremtid på fuldtid. https://vpt.dk/dagtilbud/

Klinge, Louise; Brandt, Tina (2022): Pædagogens relationskompetence. Kendetegn og betingelser. Kbh.: Akademisk Forlag

Lund, Pia Beier; Mikkelsen, Margit (2020): Faglige fyrtårne for en styrket pædagogiske læreplan, In Mortensen, Trine Holst; Næsby Torben (red.)(2020): Den styrkede pædagogiske læreplan – Grundbog til dagtilbudspædagogik. Frederikshavn: Dafolo

Rambøll og EVA (2015): Kunst og kultur i dagtilbud – sådan! Kbh.: Kulturministeriet

Rod, Peter; Blichfeldt, Frederik (2018): Læreplanstræet. Visuel pædagogisk tilrettelæggelse, refleksion og evaluering. Frederikshavn: Dafolo

Rod, Peter; Jørgensen, Mie Ib (2020): Børneperspektivernes mulighedsrum. Essay – http://www.læreplanstræet.dk